



Αφιέρωμα

Αφιέρωμα στην Sandra Brown

27 Μαΐου 1946 – 1 Σεπτεμβρίου 2009

Μαρία Φρουδάκη, Πολύνα Κάβουρα, Μαρία Ράφτη
& Γιώργος Τσίρης

Την πρώτη μέρα του Φθινοπώρου έφυγε από κοντά μας ένας αγαπημένος μας άνθρωπος, η Sandra Brown. Η Sandra ήταν καθηγήτρια, επόπτρια και εμπνευστή στα χρόνια των μουσικοθεραπευτικών σπουδών μας, ενώ αργότερα συνάδελφος που μας ενέπνευσε και μας παρακίνησε να αγωνιστούμε στον επαγγελματικό στίβο· αποτέλεσε πρότυπο για μας.

Ταλαντούχος μουσικός με εξαιρετικές επιδόσεις ως πιανίστρια, ολοκλήρωσε τις προπτυχιακές της σπουδές στην ψυχολογία το 1985, το 1987 καταρτίστηκε ως μουσικοθεραπεύτρια στο κέντρο μουσικοθεραπείας Nordoff Robbins (Λονδίνο, UK), ενώ το 2003 ειδικεύτηκε ως Jungian αναλύτρια. Συνδύασε δημιουργικά όλες αυτές τις γνώσεις και ικανότητες, με αποτέλεσμα να συνθέσει μία μοναδική προσωπικότητα και να υπηρετήσει τη μουσικοθεραπεία με τον καλύτερο τρόπο, προσθέτοντας το προσωπικό της στίγμα.

Η Sandra ήταν μία εξέχουσα προσωπικότητα στο χώρο της μουσικοθεραπείας, η οποία αφιέρωσε τα τελευταία είκοσι χρόνια της επαγγελματικής της ζωής στο μουσικοθεραπευτικό κέντρο Nordoff Robbins του Λονδίνου. Στο διάστημα αυτό, ανέλαβε διαφορετικές θέσεις και αρμοδιότητες: μουσικοθεραπεύτρια ανώτερης βαθμίδας, πανεπιστημιακή διδάσκουσα ανώτερης βαθμίδας, επόπτρια και μέλος του διοικητικού συμβουλίου του Nordoff Robbins. Το 1993 έγινε η κλινική συντονίστρια του πρώτου έτους του μεταπτυχιακού προγράμματος σπουδών και εισήγαγε ένα νέο σύστημα ατομικής εποπτείας. Η συνολική συμβολή της στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Nordoff Robbins ήταν ανεκτίμητη.

Παρ' όλα αυτά, η συνεισφορά της δεν περιορίστηκε μόνο στο πλαίσιο της Nordoff Robbins μουσικοθεραπείας. Η Sandra συνέβαλε ουσιαστικά στην ανάπτυξη της μουσικοθεραπείας στο ευρύτερο πλαίσιο του Ηνωμένου Βασιλείου,

αλλά και σε διεθνές επίπεδο. Παρουσίασε τη δουλειά της σε διεθνή συνέδρια και συνέβαλε στην ανάπτυξη της μουσικοθεραπευτικής βιβλιογραφίας με επιστημονικές δημοσιεύσεις, στις οποίες κατέδειξε τη μοναδική της ικανότητα να συνδυάζει την ακαδημαϊκή γραφή με τη θεραπευτική της αντίληψη (μία βιβλιογραφική επιλογή δημοσιεύσεών της παρατίθεται στην επόμενη σελίδα).

Σε κάθε μας σκέψη για τη Sandra, πολλές εικόνες έρχονται στο μυαλό. Κάθε εικόνα έχει τη δική της μικρή ιστορία και εάν κάποιος παρατηρήσει από πιο κοντά αυτές τις ιστορίες, θα μπορούσε να εντοπίσει κοινά σημεία που αναπαριστούν το ποια ήταν η Sandra για μας.

Το βίντεο είναι σε παύση την ώρα της εποπτείας μαζί της. Έχει μόλις ακούσει κάτι· κάτι το οποίο δεν καταφέρνεις να ακούσεις αρχικά, αν και προσπαθείς! Το παιδί έπαιζε στο τύμπανο και ένα χτύπημα ήταν ανεπαίσθητα διαφορετικό από το προηγούμενο. Η Sandra είναι σαν να βυθίζεται σε αυτή τη στιγμή με όλο της το είναι και αναδεικνύει κάθε δυνατότητα αλλαγής που κρύβεται σε αυτή τη στιγμή. Η μοναδική μουσική της αντίληψη και η βαθιά θεραπευτική της γνώση σου ανοίγουν έναν ολοκληρωτικά νέο κόσμο!

Μέσα από τέτοιες εμπειρίες, ο τρόπος που αντιλαμβάνεσαι το χρόνο δεν είναι ποτέ ο ίδιος με πριν. Το «να ζεις τη στιγμή» παύει πλέον να είναι μόνο μία «ωραία» έκφραση που χρησιμοποιείς. Γίνεται ο τρόπος που βιώνεις το χρόνο στη μουσικοθεραπεία.

Ιδιαίτερης σημασίας για την ελληνική μουσικοθεραπευτική κοινότητα ήταν η επίσκεψή

της, μαζί με Pauline Etkin, στην Αθήνα τον Φεβρουάριο του 2005. Νωπές είναι ακόμα οι μνήμες από εκείνη την ημέρα όπου την απολαύσαμε σε μία ακόμη παρουσίαση της κλινικής της δουλειάς. Θυμόμαστε τα λόγια του Αριστοτέλη: «είμαστε αυτό που κάνουμε επανειλημμένα. Η τελειότητα, επομένως, δεν είναι μία πράξη, αλλά μία συνήθεια». Ερχόμενοι σε επαφή με τον τρόπο που η Sandra εργαζόταν και επικοινωνούσε - είτε με λέξεις, είτε με μουσική - μπορούμε να κατανοήσουμε τα λόγια του διάσημου Έλληνα φιλοσόφου.

Η λαμπερή της προσωπικότητα, το ζωνρό της πνεύμα, η ικανότητά της να ακούει, να σχετίζεται,

να δίνει ένα μέρος του εαυτού της σε κάθε συνάντηση, να διαφωτίζει, να ενθαρρύνει, να φέρνει ενθουσιασμό και έμπνευση, αποτελούν όλα εκείνα που η Sandra μοιράστηκε γενναϊόδωρα με τους ανθρώπους με τους οποίους εργάστηκε ως θεραπεύτρια, αλλά και με πολλές γενιές μουσικοθεραπευτών που είχαν την ευκαιρία να είναι φοιτητές, εποπτευόμενοι και συνάδελφοί της.

Όλοι μας θα θυμόμαστε τη μοναδική της αίσθηση του χιούμορ, τη σοφία και την αγάπη της. Σε όλους μας λείπει και την κρατάμε στην καρδιά μας καθώς προχωράμε «...προς την ελπίδα μέσα στο άγνωστο»¹.

Βιβλιογραφική επιλογή δημοσιεύσεων της Sandra Brown

Άρθρα:

- 1992:** **Sretto: The relationship between music therapy and psychotherapy**
British Journal of Music Therapy, volume 6, issue 1, pp. 25-26
- 1994:** **Autism and music therapy - is change possible and why music?**
Journal of British Music Therapy, volume 8, issue 1, pp. 15-25
- 1996:** **Clinical improvisation in creative music therapy: Musical aesthetic and the interpersonal dimension** (together with Mercedes Pavlicevic)
The Arts in Psychotherapy, volume 23, issue 5, pp. 397-405
- 1997:** **Supervision in context: A balancing act**
British Journal of Music Therapy, volume 11, issue 1, pp. 4-12
- 1999:** **Some thoughts on music, therapy and music therapy: A response to Elaine's Streeter's 'Finding a balance between psychological thinking and musical awareness in music therapy theory - a psychoanalytic perspective'**
British Journal of Music Therapy, volume 13, issue 2, pp. 63-71

Κεφάλαια βιβλίων:

- 1999:** **The Music, the Meaning, and the Therapist's Dilemma**
In the book "Clinical Applications of Music Therapy in Developmental Disability, Paediatrics and Neurology" (editors: T. Wigram & J.D. Backer)
London and Philadelphia: Jessica Kingsley Publishers
- 2002:** **"Hullo object! I destroyed you"**
In the book "The Handbook of Music Therapy" (editors: L. Bunt & S. Hoskyns)
Hove: Brunner-Routledge
- 2008:** **Supervision in Context: A Balancing Act**
In the book "Supervision of Music Therapy: A Theoretical and Practical Handbook"
(editors: H. Odell-Miller & E. Richards)
London: Routledge

¹ "...forward in hope into the unknown". Με αυτήν την φράση η Sandra τελείωσε το προσωπικό της σημείωμα το οποίο είχε γράψει για να διαβαστεί την ημέρα της κηδείας της.